

Odyssee 21

- [1] τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
[2] κούρῃ Ἰκαρίοι, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
[3] τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον
[4] ἐν μεγάροις Ὄδυσσηος, ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
[5] κλίμακα δ' ὑψηλὴν προσεβήσετο οἴο δόμοιο,
[6] εἶλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ
[7] καλὴν χρυσείην· κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
[8] βῆ δ' ἔμεναι θάλαμόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
[9] ἔσχατον· ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος,
[10] χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος.
[11] ἔνθα δὲ τόξον κεῖτο παλίντονον ἡδὲ φαρέτρη
[12] ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόνετες δῖστοί,
[13] δῶρα τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχῆσας
[14] Ἰφιτος Εύρυτίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισι.
[15] τὼ δ' ἐν Μεσσίνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν
[16] οἴκῳ ἐν Ὁρτιλόχῳ δαίφρονος. ἦτοι Ὄδυσσεὺς
[17] ἥλθε μετὰ χρεῖος, τό ρά οἱ πᾶς δῆμος ὅφελλε·
[18] μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσίνιοι ἄνδρες ἄειραν
[19] νηυσὶ πολυκλήσι τριηκόσι' ἡδὲ νομῆας.
[20] τῶν ἔνεκ' ἔξεσίνην πολλὴν ὁδὸν ἥλθεν Ὄδυσσεὺς
[21] παιδὸς ἔων· πρὸ γὰρ ἦκε πατὴρ ἄλλοι τε γέροντες.
[22] Ἰφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἵ οἱ ὅλοντο
[23] δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοί·
[24] αἱ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο,
[25] ἐπεὶ δὴ Διὸς υἱὸν ἀφίκετο καρτερόθυμον,
[26] φῶθ' Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπιίστορα ἔργων,
[27] ὃς μιν ξεῖνον ἔόντα κατέκτανεν ὃς ἐνὶ οἴκῳ,
[28] σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὅπιν ἥδεσατ' οὐδὲ τράπεζαν,
[29] τὴν ἦν οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν,
[30] ἵππους δ' αὐτὸς ἔχει κρατερώνυχας ἐν μεγάροισι.
[31] τὰς ἔρέων Ὄδυσσῃ συνήντετο, δῶκε δὲ τόξον,
[32] τὸ πρὸν μέν ἐφόρει μέγας Εύρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ¹
[33] κάλλιπ' ἀποθνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι.
[34] τῷ δ' Ὄδυσσεὺς ξίφος ὁδὺν καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
[35] ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος· οὐδὲ τραπέζῃ
[36] γνώτην ἀλλήλων· πρὸν γὰρ Διὸς υἱὸς ἔπεφνεν
[37] Ἰφιτον Εύρυτίδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
[38] ὃς οἱ τόξον ἔδωκε. τὸ δ' οὐ ποτε δῖος Ὄδυσσεὺς
[39] ἐρχόμενος πόλεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν
[40] ἥρεῖτ', ἀλλ' αὐτοῦ μνῆμα ξείνοιο φίλοιο
[41] κέσκετ' ἐνὶ μεγάροισι, φόρει δέ μιν ἦς ἐπὶ γαίης.
[42] ἡ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο δῖα γυναικῶν
[43] οὐδόν τε δρύῖνον προσεβήσετο, τόν ποτε τέκτων
[44] ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν,
[45] ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς,
[46] αὐτίκ' ἄρ' ἦ γ' ἴμαντα θιῶς ἀπέλυσε κορώνης,
[47] ἐν δὲ κληῖδ' ἦκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας
[48] ἄντα τιτυσκομένη· τὰ δ' ἀνέβραχεν ἥγε ταῦρος
[49] βοσκόμενος λειμῶνι· τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα

[50] πληγέντα κλήϊδι, πετάσθησαν δέ οἱ ὄκα.
[51] ἡ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ· ἔνθα δὲ χηλοὶ¹
[52] ἔστασαν, ἐν δ' ἄρα τῇσι θυώδεα εἴματ' ἔκειτο.
[53] ἔνθεν ὀρεξαμένη ἀπὸ πασσάλου αἰνυτο τόξον
[54] αὐτῷ γωρυτῷ, ὃς οἱ περίκειτο φαεινός.
[55] ἔζομένη δὲ κατ' αὖθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα,
[56] κλαῖε μάλα λιγέως, ἐκ δ' ἥρεε τόξον ἄνακτος.
[57] ἡ δ' ἐπεὶ οὕν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
[58] βῆ ὁ' ἴμεναι μέγαρονδε μετὰ μνηστῆρας ἀγαυοὺς
[59] τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον ἥδε φαρέτρην
[60] ἰοδόκον· πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόνετες ὅϊστοι.
[61] τῇ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι φέρον ὅγκιον, ἔνθα σίδηρος
[62] κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῦ ἄνακτος.
[63] ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
[64] στῇ ὥρᾳ παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
[65] ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.
[66] ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἔκάτερθε παρέστη.
[67] αὐτίκα δὲ μνηστῆροι μετηύδα καὶ φάτο μύθον·
[68] κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγήνορες, οὐ τόδε δῶμα
[69] ἔχραέτ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεὶ²
[70] ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην
[71] μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
[72] ἀλλ' ἐμὲ ίέμενοι γῆμαι θέσθαι τε γυναικα.
[73] ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἀεθλον.
[74] θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσῆος θείοιο.
[75] δὲς δέ κε ὥριτατ' ἔντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμησι
[76] καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
[77] τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
[78] κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο,
[79] τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὁίομαι ἐν περ ὀνείρῳ.
[80] ὡς φάτο, καὶ ὁ' Εὔμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν,
[81] τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον.
[82] δακρύσας δ' Εὔμαιος ἐδέξατο καὶ κατέθηκε.
[83] κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἵδε τόξον ἄνακτος.
[84] Ἄντινοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε.
[85] νήπιοι ἀγροιῶται, ἐφημέρια φρονέοντες,
[86] ἢ δειλώ, τί νυ δάκρυ κατείβετον ἥδε γυναικὶ³
[87] θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον ἦ τε καὶ ἄλλως
[88] κεῖται ἐν ἄλγεσι θυμός, ἐπεὶ φίλον ὥλεσ' ἀκοίτην.
[89] ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἡὲ θύραζε
[90] κλαίετον ἐξελθόντε, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,
[91] μνηστήρεσσιν ἀεθλον ἀάσατον· οὐ γὰρ ὅίω
[92] ὥριδίως τόδε τόξον ἔύξοον ἔντανύεσθαι.
[93] οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοίσδεσι πᾶσιν
[94] οἶος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὅπωπα,
[95] καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάντις δ' ἔτι νήπιος ἦα.
[96] ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει
[97] νευρὴν ἔντανύειν διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
[98] ἤτοι ὁϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν
[99] ἐκ χειρῶν Ὀδυσσῆος ἀμύμονος, δὲν τότ' ἀτίμα
[100] ἤμενος ἐν μεγάροις, ἐπὶ δ' ὥρνυε πάντας ἔταίρους.
[101] τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' Ἱερὴ Ἰς Τηλεμάχοιο.

[102] ὡς πόποι, ἡ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων·
[103] μήτηρ μέν μοί φησι φίλη, πινυτή περ ἔοῦσα,
[104] ἀλλω ἄμ' ἔψεσθαι νοσφισσαμένη τόδε δῶμα·
[105] αὐτὰρ ἐγώ γελώ καὶ τέρπομαι ἄφρονι θυμῷ.
[106] ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον,
[107] οἵη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν,
[108] οὕτε Πύλου ιερῆς οὕτ' Ἀργεος οὕτε Μυκήνης·
[109] οὕτ' αὐτῆς Ἰθάκης οὕτ' ἡπείροιο μελαίνης·
[110] καὶ δ' αὐτοὶ τόδε γ' ἵστε· τί με χρὴ μητέρος αἴνου
[111] ἀλλ' ἄγε μὴ μύνησι παρέλκετε μηδ' ἔτι τόξου
[112] δηρὸν ἀποτρωπάσθε τανυστύος, δφρα ἔδωμεν.
[113] καὶ δέ κεν αὐτὸς ἐγώ τοῦ τόξου πειρησάμην·
[114] εἰ δέ κεν ἐντανύσω διοῖστεύσω τε σιδήρου,
[115] οὕτος κέ μοι ἀχνυμένω τάδε δώματα πότνια μήτηρ
[116] λείποι ἄμ' ἀλλω ιοῦσ', δτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην
[117] οἶός τ' ἥδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι.
[118] ἡ καὶ ἀπ' ὕμοιν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν
[119] ὁρθὸς ἀναίξας, ἀπὸ δὲ ξίφος ὅξὺ θέτ' ὕμων.
[120] πρῶτον μὲν πελέκεας στῆσεν, διὰ τάφρον ὁρύξας
[121] πᾶσι μίαν μακρήν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἔθυνεν,
[122] ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε· τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας,
[123] ὡς εὐκόσμως στῆσε· πάρος δ' οὐ πώ ποτ' ὄπωπει.
[124] στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἴων καὶ τόξου πειρήτιζε.
[125] τρὶς μὲν μιν πελέμιξεν ἐρύσσεσθαι μενεαίνων,
[126] τρὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τό γε θυμῷ,
[127] νευρὴν ἐντανύειν διοῖστεύσειν τε σιδήρου.
[128] καί νύ κε δή ἐτάνυσσε βίη τὸ τέταρτον ἀνέλκων,
[129] ἀλλ' Ὥδυσεὺς ἀνένευε καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ.
[130] τοῖς δ' αὔτις μετέειφ' ιερὴ ἵς Τηλεμάχοιο·
[131] ὡς πόποι, ἡ καὶ ἔπειτα κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄκικυς,
[132] ἡὲ νεώτερός είμι καὶ οὐ πω χερσὶ πέποιθα
[133] ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
[134] ἀλλ' ἄγεθ', οἴ περ ἐμεῖο βίη προφερέστεροί ἔστε,
[135] τόξου πειρήσασθε, καὶ ἔκτελέωμεν ἄεθλον.
[136] ὡς εἰπὼν τόξον μὲν ἀπὸ ἔο θῆκε χαμᾶζε,
[137] κλίνας κολλητῆσιν ἔϋξέστηγ σανίδεσσιν,
[138] αὐτοῦ δ' ὥκὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ,
[139] ἀψ δ' αὔτις κατ' ἄρ' ἔζετ' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη.
[140] τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εύπείθεος υἱός·
[141] ὅρνυσθ' ἔξείης ἐπιδέξια πάντες ἔταῖροι,
[142] ἀρξάμενοι τοῦ χώρου ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει.
[143] ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
[144] Λειώδης δὲ πρῶτος ἀνίστατο, Ἡνοπος υἱός,
[145] ὃ σφι θυοσκόος ἔσκε, παρὰ κρητῆρα δὲ καλὸν
[146] ἵζε μυχοίτατος αἰεί· ἀτασθαλίαι δέ οἱ οἰω
[147] ἔχθραὶ ἔσαν, πᾶσιν δὲ νεμέσσα μνηστήρεσσιν·
[148] ὃς ῥά τότε πρῶτος τόξον λάβε καὶ βέλος ὥκύ.
[149] στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἴων καὶ τόξου πειρήτιζεν,
[150] ούδε μιν ἐντάνυσε· πρὶν γὰρ κάμε χεῖρας ἀνέλκων
[151] ἀτρίπτους ἀπαλάς· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
[152] ὡς φίλοι, οὐ μὲν ἐγώ τανύω, λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.
[153] πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει

- [154] θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ ἡ πολὺ φέρτερόν ἔστι
[155] τεθνάμεν ἡ ζώοντας ἀμαρτεῖν, οὐ θ' ἔνεκ' αἰεὶ¹
[156] ἐνθάδ' ὁμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἥματα πάντα.
[157] νῦν μέν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἡδὲ μενοινῷ
[158] γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὄδυσσηος παράκοιτιν.
[159] αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσεται ἡδὲ ἔδηται,
[160] ἄλλην δή τιν' ἔπειτα Ἀχαιιάδων ἐϋπέπλων
[161] μνάσθω ἑέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
[162] γήμαιθ' ὅς κε πλεῖστα πόροι καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
[163] ὃς ἄρ' ἐφώνησεν καὶ ἀπὸ ἔο τόξον ἔθηκε,
[164] κλίνας κολλητῆσιν ἐϋξέστηγς σανίδεσσιν,
[165] αὐτοῦ δ' ὡκὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ,
[166] ἀψ δ' αὔτις κατ' ἄρ εἴτε' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη.
[167] Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἐπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε.
[168] Λειῶδες, ποῖόν σε ἐπος φύγεν ἔρκος ὀδόντων,
[169] δεινόν τ' ἀργαλέον τε, νεμεσοσῶμαι δέ τ' ἀκούων
[170] εὶ δὴ τοῦτο γε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
[171] θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι.
[172] οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μῆτηρ
[173] οἶόν τε ὁυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ δῖστῶν.
[174] ἄλλ' ἄλλοι τανύουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί.
[175] ὃς φάτο, καὶ ρ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν.
[176] ἄγρει δή, πῦρ κεῖον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
[177] πὰρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
[178] ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἔόντος,
[179] ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,
[180] τόξου πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
[181] ὃς φάθ', δ' αἴψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ,
[182] πὰρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
[183] ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἔόντος.
[184] τῷ ρᾳ νέοι θάλποντες ἐπιειρῶντ'. ούδ' ἐδύναντο
[185] ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἤσαν.
[186] Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἔπειχε καὶ Εύρύμαχος θεοειδῆς,
[187] ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι.
[188] τὼ δ' ἔξ οἶκου βῆσαν ὀμαρτήσαντες ἄμ' ἄμφω
[189] βουκόλος ἡδὲ συφορβὸς Ὄδυσσηος θείοιο.
[190] ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμους ἤλυθε δῖος Ὄδυσσεύς.
[191] ἄλλ' ὅτε δή ρ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἡδὲ καὶ αὐλῆς,
[192] φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προσηγόρα μειλιχίοισι.
[193] βουκόλε καὶ σύ, συφορβέ, ἐπος τί κε μυθησαίμην,
[194] ἡ αὐτὸς κεύθω φάσθαι δέ με θυμὸς ἀνώγει.
[195] ποιοί κ' εἴτ' Ὄδυσσῃ ἀμυνέμεν, εἴ ποθεν ἔλθοι
[196] ὕδε μάλ' ἔξαπίνης καὶ τις θεὸς αὐτὸν ἔνείκαι
[197] ἡ κε μνηστήρεσσιν ἀμύνοιτ' ἡ Ὄδυσσῃ
[198] εἴπαθ' ὅπως ὑμέας κραδίη θυμός τε κελεύει.
[199] τὸν δ' αὔτε προσέειπε βιῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ.
[200] Ζεῦ πάτερ, αἱ γὰρ τοῦτο τελευτῆσειας ἔέλδωρ,
[201] ὃς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνήρ, ἀγάγοι δέ ἐ δαίμων.
[202] γνοίης χ' οἵη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἔπονται.
[203] ὃς δ' αὔτως Εὔμαιος ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσι
[204] νοστῆσαι Ὄδυσσηα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
[205] αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τῶν γε νόον νημερτέ' ἀνέγνω,

- [206] ἔξαῦτίς σφ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
[207] ἔνδον μὲν δὴ δό' αὐτὸς ἐγώ, κακὰ πολλὰ μογήσας
[208] ἥλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
[209] γινώσκω δ' ὡς σφῶιν ἐελδομένοισιν ἵκάνω
[210] οἴοισι δμώων· τῶν δ' ἄλλων οὕ τεν ἄκουσσα
[211] εὐξαμένου ἐμὲ αὔτις ὑπότροπον οἴκαδ' ἵκεσθαι.
[212] σφῶιν δ', ὡς ἔσεται περ, ἀληθείην καταλέξω.
[213] εἴ χ' ὑπ' ἔμοιγε θεός δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
[214] ἄξομαι ἀμφοτέροις ἀλόχους καὶ κτήματ' ὅπάσσω
[215] οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα· καί μοι ἔπειτα
[216] Τηλεμάχου ἐτάρω τε κασιγνήτω τε ἔσεσθον.
[217] εἰ δ' ἄγε δῆ, καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δεῖξω,
[218] ὅφρα μ' ἐν γνῶτον πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ,
[219] οὐλήν, τήν ποτέ με σūς ἥλασε λευκῷ ὁδόντι
[220] Παρνησσόνδ' ἐλθόντα σὺν υἱάσιν Αύτολύκοιο.
[221] ὡς εἰπὼν ῥάκεα μεγάλης ἀποέργαθεν οὐλῆς.
[222] τὼ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην εῦ τ' ἔφράσσαντο ἔκαστα,
[223] κλαῖον ἄρ' ἀμφ' Ὄδυσσῃ δαίφρονι χεῖρε βαλόντε,
[224] καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλήν τε καὶ ὕμους
[225] ὡς δ' αὔτως Ὄδυσσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσε.
[226] καὶ νύ κ' ὁδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἡελίοιο,
[227] εἰ μὴ Ὄδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύκακε φώνησέν τε·
[228] παύεσθον κλαυθμοῖο γόοιο τε, μὴ τις ἔδηται
[229] ἔξελθὼν μεγάροιο, ἀτὰρ εἴπησι καὶ εἶσω.
[230] ἄλλὰ προμνηστῖνοι ἔσέλθετε, μηδ' ἄμα πάντες,
[231] πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὕμμες· ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω·
[232] ἄλλοι μὲν γάρ πάντες, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
[233] οὐκ ἔάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἡδὲ φαρέτρην·
[234] ἄλλὰ σύ, δῖ' Εὔμαιε, φέρων ἀνὰ δώματα τόξον
[235] ἐν χείρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι, εἰπεῖν δὲ γυναιξὶ
[236] κληῆσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας,
[237] ἦν δέ τις ἡ στοναχῆς ἡδὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
[238] ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μή τι θύραζε
[239] προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἐμεναι παρὰ ἔργῳ.
[240] σοὶ δέ, Φιλοίτιε δῖε, θύρας ἐπιτέλλομαι αὐλῆς
[241] κληῆσαι κληῆδι, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰῆλαι.
[242] ὡς εἰπὼν εἰσῆλθε δόμους εῦ ναιετάοντας·
[243] ἔζειτ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ίών, ἔνθεν περ ἀνέστη·
[244] ἐς δ' ἄρα καὶ τὼ δμῶες ἔτην θείου Ὄδυσσος.
[245] Εύρυμαχος δ' ἡδη τόξον μετὰ χερσὶν ἐνώμα,
[246] θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλα πυρός· ἀλλά μιν οὐδ' ὡς
[247] ἐντανύσαι δύνατο, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ·
[248] ὄχθήσας δ' ἄρα εἴπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν.
[249] ὡ πόποι, ἡ μοι ἄχος περὶ τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων.
[250] οὕ τι γάμου τοσσοῦτον δόμυρομαι, ἀχνύμενός περ.
[251] εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιίδες, αἱ μὲν ἐν αὐτῇ
[252] ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, αἱ δ' ἄλλησιν πολίεσσιν.
[253] ἀλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν
[254] ἀντιθέου Ὄδυσσος, ὅτ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι
[255] τόξον· ἐλεγχείη δὲ καὶ ἔσσομένοισι πυθέσθαι.
[256] τὸν δ' αὔτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εύπειθεος υἱός·
[257] Εύρυμαχ', οὐχ οὕτως ἔσται· νοέεις δὲ καὶ αὐτός.

[258] νῦν μὲν γάρ κατὰ δῆμον ἔορτὴ τοῖο θεοῖο
[259] ἀγνή· τίς δέ κε τόξα τιταίνοιτ' ἀλλὰ ἔκηλοι
[260] κάτθετ· ἀτὰρ πελέκεάς γε καὶ εἴ̄ κ' εἰώμεν ἄπαντας
[261] ἐστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὅīω,
[262] ἐλθόντ' ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὄδυσσηος.
[263] ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
[264] ὅφρα σπείσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα·
[265] ἡῶθεν δὲ κέλεσθε Μελάνθιον, αἱπόλον αἰγῶν,
[266] αἴγας ἄγειν, αἱ̄ πᾶσι μέγ' ἔξοχοι αἱπόλιοισιν,
[267] ὅφρ' ἐπὶ μηρία θέντες Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ
[268] τόξου πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
[269] ὥς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
[270] τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
[271] κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
[272] νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
[273] οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σπεῖσάν τ' ἔπιόν θ' ὅσον ἥθελε θυμός,
[274] τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὄδυσσεύς·
[275] κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης·
[276] ὅφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
[277] Εύρυμαχον δὲ μάλιστα καὶ Ἀντίνοον θεοειδέα
[278] λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπε,
[279] νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν·
[280] ἡῶθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος ὡς κ' ἐθέλησιν.
[281] ἀλλ' ἄγε μοι δότε τόξον ἔύξον, ὅφρα μεθ' ὑμῖν
[282] χειρῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι, εἴ̄ μοι ἔτ' ἐστὶν
[283] ἵς, οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
[284] ἡ ἄδη μοι ὅλεσσεν ἄλη τ' ἀκομιστίῃ τε.
[285] ὥς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν,
[286] δείσαντες μὴ τόξον ἔύξον ἐντανύσειεν.
[287] Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὄνόμαζεν·
[288] ἢ δειλὲ ξείνων, ἔνι τοι φρένες οὔδ' ἥβαιαι·
[289] οὐκ ἀγαπᾶς ὃ ἔκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
[290] δαίνυσσαι, οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεαι, αὐτὰρ ἀκούεις
[291] μύθων ἡμετέρων καὶ ὥστιος οὐδέ τις ἄλλος
[292] ἡμετέρων μύθων ξεῖνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
[293] οἶνός σε τρώει μελιηδῆς, ὃς τε καὶ ἄλλους
[294] βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανδὸν ἔλη μηδ' αἴσιμα πίνη.
[295] οἶνος καὶ Κένταυρον, ἀγακλυτὸν Εύρυτίωνα,
[296] ἄσα' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο,
[297] ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ· ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἶνω,
[298] μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο·
[299] ἥρωας δ' ἄχος εἴλε, διὲκ προθύρου δὲ θύραζε
[300] ἔλκον ἀναίξαντες, ἀπ' οὕτατα νηλέῃ χαλκῷ
[301] ὥινάς τ' ἀμήσαντες· ὁ δὲ φρεσὶν ἥσιν ἀασθεὶς
[302] ἥιεν ἦν ἄτην ὁχέων ἀεσίφρονι θυμῷ.
[303] ἔξ οὖν Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη,
[304] οἷς δ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εῦρετο οἰνοβαρείων.
[305] ὥς καὶ σοὶ μέγα πῆμα πιφαύσκομαι, αἴ̄ κε τὸ τόξον
[306] ἐντανύσης· οὐ γάρ τευ ἐπητύος ἀντιβολήσεις
[307] ἡμετέρῳ ἐνὶ δῆμῳ, ἔφαρ δέ σε νηὶ μελαίνη
[308] εἰς Ἐχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
[309] πέμψομεν· ἔνθεν δ' οὕ τι σαώσεαι· ἀλλὰ ἔκηλος

[310] πῖνέ τε, μηδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι κουροτέροισι.
[311] τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
[312] Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὸν ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον
[313] ξείνους Τηλεμάχου, ὃς κεν τάδε δώμαθ' ἔκηται·
[314] ἔλπεαι, αἴ τοι ὁ ξεῖνος Ὁδυσσῆς μέγα τόξον
[315] ἐντανύσῃ χερσὶν τε βίηφί τε ἥφι πιθήσας,
[316] οἵκαδέ μ' ἄξεσθαι καὶ ἐὴν θήσεσθαι ἄκοιτιν
[317] οὐδέν αὔτος που τοῦτο γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔολπε·
[318] μηδέ τις ὑμείων τοῦ γ' εἴνεκα θυμὸν ἀχεύων
[319] ἐνθάδε δαινύσθω, ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικε.
[320] τὴν δ' αὖτ' Εύρυμαχος, Πολύβου πάις, ἀντίον ηὔδα·
[321] κούρη Ἰκαρίοι, περίφρων Πηνελόπεια,
[322] οὕτι σε τόνδ' ἄξεσθαι διόμεθ'. οὐδὲ ἔοικεν·
[323] ἀλλ' αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν ἡδὲ γυναικῶν,
[324] μή ποτέ τις εἴπησι κακώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν
[325] ἡ πολὺ χείρονες ἀνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν
[326] μνῶνται, οὐδέ τι τόξον ἔύξοον ἐντανύουσιν·
[327] ἀλλ' ἄλλος τις πιτωχὸς ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
[328] ὥριδίως ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἥκε σιδήρου.
[329] ὡς ἐρέουσ', ἡμῖν δ' ἀν ἐλέγχεα ταῦτα γένοιτο.
[330] τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
[331] Εύρυμαχ', οὕτι πως ἔστιν ἔϋκλεῖας κατὰ δῆμον
[332] ἔμμεναι οἱ δὴ οἴκον ἀτιμάζοντες ἔδουσιν
[333] ἀνδρὸς ἀριστῆος· τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθε
[334] οὕτος δὲ ξεῖνος μάλα μὲν μέγας ἡδ' εὐπηγής,
[335] πατρὸς δ' ἔξ αγαθοῦ γένος εὕχεται ἔμμεναι υἱός.
[336] ἀλλ' ἄγε οἱ δότε τόξον ἔύξοον, ὅφρα ἴδωμεν.
[337] ὥδε γὰρ ἔξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
[338] εἴτε κέ μιν ἐντανύσῃ, δώῃ δέ οἱ εὖχος Ἀπόλλων,
[339] ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά,
[340] δώσω δ' ὁξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν,
[341] καὶ ξίφος ἄμφηκες· δώσω δ' ὑπὸ ποσὶ πέδιλα,
[342] πέμψω δ' ὅππη μιν κραδίη θυμός τε κελεύει.
[343] τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
[344] μῆτερ ἐμή, τόξον μὲν Ἀχαιῶν οὕτις ἐμεῖο
[345] κρείσσων, ὡς κ' ἐθέλω, δόμεναι τε καὶ ἀρνήσασθαι,
[346] οὕθ' δσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
[347] οὕθ' δσσοι νήσοισι πρὸς Ἡλιδος ἵπποβότοιο·
[348] τῶν οὕτις μ' ἀέκοντα βιήσεται, αἴ τοι ἐθέλωμι
[349] καὶ καθάπαξ ξείνω δόμεναι τάδε τόξα φέρεσθαι.
[350] ἀλλ' εἰς οἴκον ιοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
[351] ἴστον τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
[352] ἔργον ἐποίχεσθαι· τόξον δ' ἀνδρεσσι μελήσει
[353] πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοὶ· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
[354] ή μὲν θαμβήσασα πάλιν οἴκονδε βεβήκει·
[355] παιδὸς γὰρ μῆθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
[356] ἐς δ' ὑπερῷ ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ¹
[357] κλαῖεν ἔπειτ' Ὁδυσῆα, φίλον πόσιν, ὅφρα οἱ ὕπνον
[358] ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
[359] αὐτὰρ ο τόξα λαβὼν φέρε καμπύλα δῖος ὑφορβός·
[360] μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὄμόκλεον ἐν μεγάροισιν·
[361] ὥδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·

- [362] πῇ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
[363] πλαγκτέ τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται
[364] οἶον ἀπ' ἀνθρώπων, οὓς ἔτρεφες, εἴ κεν Ἀπόλλων
[365] ἡμῖν ἰλήκησι καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
[366] ὡς φάσαν, αὐτὰρ, ὁ θῆκε φέρων αὐτῇ ἐνὶ χώρῃ,
[367] δείσας, οὕνεκα πολλοὶ δύμόκλεον ἐν μεγάροισι.
[368] Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἀπειλήσας ἐγεγώνει.
[369] ἄττα, πρόσω φέρε τόξα· τάχ' οὐκ εὗ πᾶσι πιθήσεις
[370] μή σε καὶ ὀπλότερός περ ἐών ἀγρόνδε δίωμαι,
[371] βάλλων χερμαδίοισι· βίηφι δὲ φέρτερός εἰμι.
[372] αὖ γὰρ πάντων τόσσον, δσοι κατὰ δώματ' ἔασι,
[373] μνηστήρων χερσίν τε βίηφί τε φέρτερος εἴην·
wärelich.
[374] τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι
[375] ἡμετέρου ἔξ οίκου, ἐπεὶ κακὰ μηχανόωνται.
[376] ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἥδυ γέλασσαν
[377] μνηστήρες, καὶ δὴ μέθιεν χαλεποῖο χόλοιο
[378] Τηλέμαχῷ· τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης
[379] ἐν χείρεσσ' Ὄδυσσῃ δαίφρονι θῆκε παραστάς.
[380] ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εύρύκλειαν·
[381] Τηλέμαχος κέλεταί σε, περίφρων Εύρύκλεια,
[382] κλήσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας.
[383] ἦν δέ τις ἡ στοναχῆς ἡὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
[384] ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μή τι θύραζε
[385] προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.
[386] ὡς ἄρ' ἔφωνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος,
[387] κλήσεν δὲ θύρας μεγάρων εὗ ναιεταόντων.
[388] σιγῇ δ' ἔξ οίκοιο Φιλοίτιος ἄλτο θύραζε,
[389] κλήσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὔερκέος αὐλῆς.
[390] κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφελίσσης
[391] βύβλινον, ὃ δέ τοι ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἦτεν αὐτός·
[392] ἔζετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ίών, ἔνθεν περ ἀνέστη,
[393] εἰσορόων Ὄδυσσα. ὁ δ' ἥδη τόξον ἔνώμα
[394] πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
[395] μὴ κέρα ἵπες ἔδοιεν ἀποιχομένοιο ἄνακτος.
[396] ὥδε δέ τις εἴπεσκεν ἵδων ἐς πλησίον ἄλλον.
[397] ἡ τις θηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἔπλετο τόξων.
[398] ἡ δέ τοι που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται
[399] ἡ δέ τοι ποιησέμεν, ὡς ἐνὶ χερσὶ¹
[400] νωμᾶς ἔνθα καὶ ἔνθα κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης.
[401] ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων.
[402] αὖ γὰρ δὴ τοσσοῦτον ὄνησιος ἀντιάσειν
[403] ὡς οὔτος ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐντανύσασθαι.
[404] ὡς ἄρ' ἔφαν μνηστήρες· ἀτὰρ πολύμητις Ὄδυσσεύς,
[405] αὐτίκ' ἐπεὶ μέγα τόξον ἐβάστασε καὶ ἴδε πάντῃ,
[406] ὡς δέ τοι ὄνηρος φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς
[407] δηϊδίως ἐτάνυσσε νέω περὶ κόλλοπι χορδήν,
[408] ἄψας ἀμφοτέρωθεν ἔϋστρεφες ἔντερον οἰός,
[409] ὡς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὄδυσσεύς.
[410] δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν πειρήσατο νευρῆς.
[411] ἡ δέ ύπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν.
[412] μνηστήρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, πᾶσι δ' ἄρα χρῶς

[413] ἐτράπετο· Ζεὺς δὲ μεγάλ' ἔκτυπε σήματα φαίνων·
[414] γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὄδυσσεύς.
[415] ὅττι ρά οἱ τέρας ἤκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω·
[416] εἴλετο δ' ὥκὺν ὁῖστόν, ὃς οἱ παρέκειτο τραπέζῃ
[417] γυμνός· τοὶ δ' ἄλλοι κοίλης ἔντοσθε φαρέτρης
[418] κείατο, τῶν τάχ' ἔμελλον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι.
[419] τόν δέ πάχει ἔλῶν εἶλκεν νευρὴν γλυφίδας τε,
[420] αὐτόθεν ἐκ δίφροιο καθήμενος, ἤκε δ' ὁῖστὸν
[421] ἄντα τιτυσκόμενος, πελέκεων δ' οὐκ ἡμβροτε πάντων
[422] πρώτης στειλεῦῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἤλθε θύραζε
[423] ἵὸς χαλκοβαρῆς· οὐδὲ Τηλέμαχον προσέειπε·
[424] Τηλέμαχ', οὐ σ' δὲ ξεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἔλέγχει
[425] ἡμενος, οὐδέ τι τοῦ σκοποῦ ἡμβροτον οὐδέ τι τόξον
[426] δὴν ἔκαμον τανύων· ἔτι μοι μένος ἔμπεδον ἔστιν,
[427] οὐχ ὡς με μνηστῆρες ἀτιμάζοντες ὄνονται.
[428] νῦν δὲ ὕρη καὶ δόρπον Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι
[429] ἐν φάει, αὐτὰρ ἔπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάασθαι
[430] μολπῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
[431] ἦ καὶ ἐπ' ὁφρύσι νεῦσεν· οὐ δὲ ἀμφέθετο ξίφος ὁξὺ
[432] Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὄδυσσηος Θείοιο,
[433] ἀμφὶ δὲ χεῖρα φίλην βάλεν ἔγχει, ἄγχι δ' ἄρ' αὐτοῦ
[434] πὰρ θρόνον εἰστήκει κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.